

Studiedag 'De overheid als partner in lokale voedselstrategieën'

Tijdens deze studiedag, die plaatsvond op 23 november, heeft het Vlaams Ruraal Netwerk, de partners van het Strategisch Platform Korte Keten en het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO), getracht de lokale besturen te inspireren over hoe ze lokale voedselstrategieën kunnen stimuleren en hiervoor kunnen samenwerken met lokale landbouwbedrijven.

Vooraleer de studiedag begon, konden de aanwezigen genieten van een broodjeslunch, bereid met eerlijke en lokale ambachtelijke hoeve- en streekproducten uit de Vlaamse Ardennen. VLAPAS, een coöperatie die gefinancierd wordt met LEADER-middelen, heeft dit verzorgd.

Alexander Vercamer, gedeputeerde Landbouw en Platteland van de provincie Oost-Vlaanderen stak van wal. Hij benadrukte het toenemend belang van de korte keten en de duurzaamheid op gebied van voedsel. "Dit informatiemoment dient voornamelijk om te inspireren en geïnspireerd te worden.". Hiermee was de toon gezet voor de namiddag.

Dirk Van Gijseghe van het Departement Landbouw en Visserij deed de inleiding. Hij had het over wat een lokale voedselstrategie nu juist is. Zo maakt een goede lokale voedselstrategie de consument bewust van de problematiek van voedselverspilling en versterkt het de sociale cohesie. "Denken we maar aan de strijd tegen vereenzaming door middel van volkstuintjes bijvoorbeeld.". Ook had hij enkele aanbevelingen, zoals op het gebied van opleidingen: "In het onderwijs moet het (nog meer) mogelijk zijn om de toekomstige landbouwers te informeren en inspireren over alternatieve landbouwsystemen.".

Na de inleiding kwamen enkele praktijkvoorbeelden aan bod. Zo inspireerde Veerle Minsaer van Kempense Geitenkaas Polle en voorzitter van Distrikempen, de aanwezigen over dit innovierend samenwerkingsverband van hoeve- en streekproducten in de Antwerpse Kempen. Distrikempen beschikt namelijk over één koelwagen, waarvan de capaciteit 150% bedraagt: "De koelwagen haalt de gevraagde producten op bij de partners, vervoert deze en levert ze bij de afnemers. Voordelen hiervan zijn dat er geen magazijn nodig is en dat de producent de kost bepaalt. Er is ook persoonlijk contact, zo kent de producent de klanten en vice versa.". Hiervoor is een stabiel ICT-platform volgens Veerle wel van uiterst belang voor het hele proces. "Samenwerken is niet kopiëren, maar wel maatwerk. Daarom kan de overheid bijvoorbeeld voorzien in de ondersteuning en (extra) begeleiding van de ondernemers.".

Tom Kockx stelde daarna de coöperatie 'De Landgenoten' voor. Zij willen zowel starters als uitbreiders ondersteunen door landbouwgrond op een duurzame manier ter beschikking te stellen. "Een groot probleem voor jonge starters zijn de grondprijzen. Die zijn meestal net het hoogst op de plekken die juist interessant zijn voor korte keten. De rigide verkoopsprocedure is vaak een beperking. Wij zijn namelijk vaak te laat op de hoogte, waardoor de doelstellingen van de te verkopen grond al vast liggen.". Net als Veerle, gaf ook Tom als voorstel naar de overheid toe, dat de overheid kan voorzien in begeleiding van projecten die zekerheid geven over toegang tot grond. "Nu is dat helaas nog veelal pionierswerk.".

Daarna kwam Katrien Verbeke aan bod met een inspirerend voorbeeld van Stad Gent: 'Gent en garde'. Ook dit project heeft tot doelstelling om de consumenten en producenten dichterbij elkaar te brengen. "Zo zijn er lokale producenten die werken met grondstoffen uit de stad. Een voorbeeld hier is de Ginderella gin, gemaakt op basis van onkruiden en exoten uit Gent!". Men heeft ook een korte keten-wedstrijd georganiseerd, waarbij men ondernemerschap aanmoedigt om zo de korte keten te versterken. Dit jaar waren er extra punten voor logistieke oplossingen. Katrien wist ons ook nog te zeggen dat sociale cohesie heel vaak de kracht is van een project.

Na de pauze kwamen de mogelijkheden binnen het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2014 – 2020, kortweg PDPO III genoemd, aan bod. Kevin Delvaux van de dienst Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) binnen het Departement Landbouw en Visserij had het over de VLIF-mogelijkheden binnen PDPO III. "Binnen landbouwverbreding is nu ook rechtstreekse verkoop van eigen hoeveproducten én verkoop van niet zelf geteelde, gekweekte of artisanal verwerkte hoeveproducten via de korte keten opgenomen.". Het VLIF werkt nu alleen nog maar met elektronische aanvragen via het e-loket. "In totaal hebben we tot nu toe 59 aangemelde investeringen voor een investeringsbedrag van 1,8 miljoen euro. Door de hoge duurzaamheidsfactor zijn deze allemaal weerhouden. Slechts 1 investering niet, omdat het totaal bedrag kleiner was dan 15.000 euro."

De laatste spreker voor het debat was Nadine Vantomme van de Vlaamse Landmaatschappij. Zij besprak de zeven gebiedsgerichte maatregelen waarvan de VLM beheersdienst is. Binnen de maatregel 'Versterken omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland door investering' is het deelthema Leefbare dorpen toepasselijk voor het thema korte keten. "Zo zijn er investeringsprojecten die kaderen in de lokale voedselstrategieën, zoals volkstuinen, pluktuinen ... Ook binnen de maatregel 'Versterken omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland door samenwerking' zijn er acht deelthema's, zoals bijvoorbeeld: samenwerking in de korte toeleveringsketen i.v.m. plaatselijke markten en afzetbevorderingsactiviteiten." Naast het LEADER-verhaal werd ook de nieuwe maatregel 'Samenwerking met de stedelijke omgeving' uit de doeken gedaan. "Hier is er een sterke focus op de lokale voedselvoorziening én komt het initiatief uit het plattelandsgebied. Er moet minstens één partner uit de stedelijke omgeving komen. Deze oproep wordt gelanceerd in 2016!".

Daarna mochten alle sprekers zich verzamelen voor het debat. Dit stond onder begeleiding van Karel Lhermitte (Landelijke Gilden). De besproken zaken en de replieken kunt u binnenkort terugvinden op onze webstek.

Patricia De Clercq, adjunct-kabinetschef van Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege, bracht het slotwoord. "Korte keten is een belangrijk aandachtspunt in de beleidsbrief van de minister.". Ze stelde ook het nieuw initiatief 'Lokale Voedselstrategieën 2.0' voor. "Rekening houdend met het IPO-advies, wil ik het strategisch platform korte keten laten evolueren van een stuurgroep naar een mediërende structuur, die zowel zijn doelgroep als zijn scoop (van korte keten naar alle lokale voedselstrategieën) moet verbreden. Het moet een structuur worden die lokale voedselstrategieën stimuleert, sectoroverschrijdend werkt en waar lokale partners, overheden maar zeker ook bedrijven een stem krijgen.

Concreet wil ik een nieuwe “Raad van Belang” in het leven roepen, waarin partners “vrij” zijn deel te nemen en vanuit een authentiek engagement en opportuniteiten het debat mee voeren en op gang houden.” Ook de applicatie ‘Goed Geboerd’ van VLAM kwam aan bod. Dit is een app met concrete tips die de producenten helpt om van een potentiële klant een vaste klant te maken.

Patricia kreeg ook de eer deze studiedag af te sluiten: “Hopelijk gaat u met nieuwe ideeën en inzichten terug naar huis, om hier op uw eigen lokaal niveau verder mee aan de slag te gaan. Want het is evident, lokale voedselstrategieën moeten in de eerste plaats lokaal ontwikkeld worden.”